

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

Megujhódás.

(—gy.) Forgatom a vármegye zajos, de dicsőteljes történelmének lapjait.

Hazánk nemzeti élete folyásában visszavissza térnek egyes mozzanatok, meg-meg ujulnak a létét fenyegető hullámcsapások.

Alkotmányos létünk mai válsága vajjon nem az 1823. év „vis inertiae“ eszményeinek felújítását tárja elénk?

Az országgyűlés ellenére annak törvénytelen elhallgattatása árán ránk uszított kisebbségi, parlamentin kívüli, nemzetközi s minden egyéb jellegű ügyvivő kormány lényegében nem egészen az akkori helytartó tanács és kancellária császári adminisztratorainak nyomdokain indul-e?

Előttem, ki már csak a jelen és a közel-múlt eseményeket és szereplőit ismerhetem közvetlenül, szinte hihetetlen anakronizmusként tűnik föl, hogy a 82 évvel ezelőtt országosan felbuzdult alkotmányos nemzeti küzdelemnek egyik dicsőséges zászlóvivőjéül éppen Nyitra vármegye közönségét tünteti ki a történelem.

Az engedelmesség megtagadása, császári biztos, fegyveres katonaság, a gyülesterem kiürítése, az alispán fogvatartása, a főjegyző vezette nemesség együtt maradása, a gyűlésnek a megye határára kívül folytatása, tiltakozás az erőszak ellen, a császári ügyvivő megbélyegzése, az alkotmányos jogoknak halálra kész megvédése stb., stb. azok is események, melyeket az unokák mintha már elfeledtek volna ősi történetéből.

De hagyjuk a történelmet, keressük inkább az unokákat! Hiszen az édes haza sorsa ma sem lehet közömbös az ősi vármegyére! Hiszen az alkotmányunkért, nemzeti létünkért most folyó

adáz küzdelem, moderné vált korunk eszközei és módjai szerint változva ugyan, de jelentőségében ma sem lehet alább való, mivel nem lehet veszélytelenebb!

Talán a nemesi előjogok eltörlésével kimultak, eltűntek százados nemzeti harcainknak egykor a vármegyében nevezett törzssőkös családai? Talán a 48. előtti magyar nemeseknél lettek a hazaszeretethen hitványabbak a magyar polgári utódok? Avagy talán a magyar polgárság helyét a nemzetközies foglalták volna el valójában? Vagy utóvégre — Uram boesásd meg szómat! — alkotmányos nemzeti létünknek földézett mai veszélye üres, gyermeteg rémkép leend csupán, amelyet nagyszavú demagógok festettek falra, de amelyre, hiába, föl nem ijed álmából Nyitra kuruc népe?

Hiszen immár majd egy teljes éve annak a hatalmas lökésnek, amelytől örült sebességgel indult neki alkotmányos államunk szekere annak a meredek lejtőnek, amelynek ma sem láthatjuk végét, de ahonnan visszatekintve, ijedten kell észrevennünk a harminc év alatt fokozatosan elért aláhanyatlást.

Az ország süllyedő szekere ott volt pedig Nyitra vármegye is.

Kezdetben ébren, majd a liberális mesemondók sugdosásaira unottan elszunyókálva, sikeresen alkalmazott kezelés alatt végre is mélyeséges álomba merülve.

Fel-felhangzott ugyan szekérfenekről egy-egy költögető, zavaró szózat, de hát ki hallgatott, ki reagált volna rája?!

Hiszen haladt a szekér, még csak nem is nyikorgott, volt kenve eléggé.

És amikor az örületes rohanásra immár az

egész ország riadtan lát a mentéshez, a védelemhez, ez a dicső vármegye, a liberális suggestio hatása alatt, oly mélyen szendereg ma is, hogy félesztendő óta hasztalan rikoltoz az egész közvélemény távol és közel körülte. Ó még mindig alszik édesdeden, sőt tán még liberális mennyekről is álmodik!

Kisértsük meg egyszer hát végét szakítani mélyeséges álmának. Harsogjuk fülebe a valót, a letagadhatatlan igazságot. Hogy ébren, hogy sziszifuszi munkában vannak a nemzetnek legjobbjai, hogy talpon van a haza minden igaz fia! Hogy annak a politikai érdekszövetségnek, a mely három évtized alatt a trón mellől le az utolsó falusi bakter kunyhójáig hihetetlen kitartással fonogatta hálójának szálait, immár teljesen vége, kimult, feloszlott. Még csak itt-ott ütődik fel, mint a kadverről, a korruptio utoljára fellibened bűzhődt gőze, amoniakszerű erjedő szellelte. De hát az amoniak ébresztő szer; erős, drasztikus, de talán a leggyakorlatibb.

Láthattuk, tapasztalhattuk éppen az utóbbi időkben. Az országos adagokra egy ország közvéleménye tért magához.

De úgy látszik Nyitrámegye messze esik tőle, avagy áthatatlan liberális köpeny takarja el arcát, hogy már érezni is keptelenné vált mind-ekkoráig?

Adagoljunk hát közvetlen közelről, saját portájáról. Mert van mit bőven, hisz a szabadelvű szövetség egyik legsikerültebb alkotását bámultattak meg benne! Csak a takarót kell felemelnünk egy kissé az alkotásról.

Ime: hű gárda képzése, besugások, megfizethetetlen (?) szolgálatok, parancsra termő üdvözlések, bizalmi nyilatkozatok, báranýkezes tisz-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

Két nap az Adrián.

(Vége)

Az életfoglalkozások atyamestere a szükség. Dalmácia népe szükségét szenved mezőben, termőföldben, de elnie megis kell, s a szükség megmutatta neki, hogy hogyan teremtsen meg a nélkülözhetetlen életfeltételeket.

A hegyek aljában, ott ahol a városok és községek lakossága telepedett meg, mindenütt található humus, talajföld, melyet a hajdan kiáradt tenger hordott fel a meszköves sziklak és széles felületű kőlapok hasadékai közé. A tengerar iszapja megülpedett a laposabb terület hézagai között mindenütt, ahol egy mélyedés, vagy ür volt a kőretek felületén. Arasznyi területek keletkeztek így, melyeket termőföld borított be; vékony csíkok, szerteszet elágazó erecskéi a termő talajnak vágta maguknak utat a kőmezők tersegein.

A lakosság emberfeletti erőfeszítése, fáradhatatlan szorgalma művelés alá vette ezeket a földmorzsákat, szőlőt, fűgét, olaj- mandola- és kenyérfát ültetett a tenyérnyi humus-szigetekbe, rosmarin, oleander, myrtus és agave bokrokkal

népesítette be a sivárság kősvatagjának oázisait, szőlő, gyümölcsfa és virágugások keletkeztek ilyen-olyan, melyek a terraszszerűen emelkedő sziklakon virulnak és koszorú alakban fonják körül a városokat és falvakat.

Egy ilyen zöldelő lugas- és berekkozorúnak nagy félkörében fekszik *Lussinpiccolo*, az ismeretes klimatikus gyógyhely, melyet védett fekvése miatt különösen mellbetegek és gyenge idegzetű emberek a téli hónapok alatt nagy számban felkeresnek. A szezon itt szeptember végen kezdődik és tart május közepéig. Aki üdülés közben nélkülözni tudja az erdőt és a nagyobb szabású tengeri fürdők nyújtotta kényelmet, az ezen az olcsó gyógyhelyen jól érezheti magát. A nedves tengeri levegő árama itt folytonosan érezhető, felszívja az utcák és utak porát, illandó friseségben tartja fenn a buján diszló növényzetet.

Különös ironiája a sorsnak, hogy a Lussin sziget főkikötőjét Lussin piccolo-nak, kis lussin-nak, a sziget déli részén fekvő, jóval kisebb városkát pedig Lussingrandenak, nagy lussin-nak nevezték el. Jó fél óráig megyünk a sziget partjai mellett, de nem látunk mást az alacsony halmokon, mint kötörmeleket. Csodálkozva kérdezzük, ha vajjon itt, ezen a kopár területen fekszik-e a paradicsomnak kihíresztelt Lussinpiccolo? A si-

vár üresség sokáig tartó szemlélete alatt az a benyomás keletkezik bennünk, hogy ez egy elátkozott hely, a hova Neptun száműzte birodalmának ehhalálra kárhóztatott szörnyeit. Annál meglepőbb az az alpesi üdőségben viruló tenyészet, melynek pompája a hajó egy kanyarodásánál, közvetlen Lussinpiccolo előtt feltárul. A legkietlenebb sivatagról teljesen váratlanul bájos kis paradicsomba pottyanunk be.

Felórai tartózkodás után, mely alatt sétáltunk a még üres gyógyhelyen, ahol már epedve várták a szezon, hajónk a zárai öböl irányában indult el. Érintettük a fügetermő Selve szigetét, s több egykoron híres rablófészek mellett elhaladva, az esti alkony bíbor palástjának oltalma alatt behajóztunk Dalmácia fővárosának *Zárának* kikötőjébe.

A nappali világosságban tündöklő mólón, melyre villamos gömbök magas póznákról ontottak izzó fényüket, ember ember hátán tolongott. Gyönyörű szép est volt, a nyári forróság heve elszállt, nem csoda, hogy a város közönsége séta után vágyva, rajokban jött ki, köszönteni az érkező hajót. A rakparton levő vendéglők és káveházak asztalait úgy ellepte a város közönsége, hogy a hajó utasai akaratuk ellenére is sétálni voltak kénytelenek. És ezt a végzetet nem is tar-

tikar, választási manőverek, penzek, tulkapások, mandátum liferálások, szűkebb és tágabb körű klikkek, kulisszák.

Azután: hihetetlen karrierek, magas, felső és legfelsőbb kitüntetések, címek, rangok, nemesítések, báróságok, állami kedvezmények, koncessiók, licenciák, üzlet, képviselőség, körjegyzőség, nyugdíj, zsiros állások, paktumok, pressiók, erőszak, megtorlások.

Mutassam-e hát a hátteret? Az ősi föld, nemesi birtokok pusztulását, a pór nép elidegenedését, a hitelet megingatását, nevelésügyünk elmaradottságát, a nemzetiségek fektelenkedéseit, a kazár beözönlést, az ősi nép sok ezreinek új világba vándorlását, a munkás kéz hiányát, közgazdasági érdekeink elhanyagoltságát, az egészséges közszellem teljes pangását, a társadalmi élet ziláltságát...

Avagy szolgáljak talán részletleírásokkal is ehhez az általános kerethez? Nem, engedtessek el ez nekem, hisz újmutatás nélkül is megláthatja kiki, ha szemét uytja, annak minden egyes darabját, díszes eredetijét.

Hanem igenis, az elszomorítóan sötét hátteret kell végre előtérbe hoznunk, félredobnunk mindazt a sok holmit, akadályt, amit a kimult szövetség érdeke oda felhalmozott!

Talán kevés a számunk, kicsiny az erőnk hozzája? Még ha úgy volna is, kishitűség lenne annak elismerése.

Hisz mindössze is 150—200 főnyi volt az a szabadelvű tábor, mely dőlőfével uralta eddig a teret. Hova tűnt volna hát a megyének többi, ezernyi népes, józan, hazafias intelligenciája?

Költjük fel valahára az alvókat ehhez a munkához, mert még utoljára is a közmondással azt hinné a világ, hogy a hosszú álom maga a rövid halál. Pedig „a leányzó csak aludott“.

Ébredjünk, hogy megújodva méltó részünket kikérhessük a nemzet nagy munkájából!

Forgácsok.

Aprogatja: —gy.

Félfüllel hallottam, hogy a közigazgatási bizottságnak legutóbb e hó 13-án tartott ülésén Craus István „benfentes“ ünnepélyesen üdvözölte a „kegyelmes urat“.

Ez a délutánra maradt ünnepélyes ülés nem annyira népes — úgy mondják össze-vissza még két választott bizottsági tag volt jelen — mint inkább épületes lehetett.

„Legkegyelmesebb királyi kitüntetés.“ „Vármegyénk legnagyobb, legdicsőbb fia“ „Tündöklő

tottuk valami súlyosnak, mert legalább megneztük a város nevezetességeit. Nyolc óra felé járt már az idő, de még mindenütt életet találtunk. Nyitva volt még a múzeum, a dóm, a tengeri arzenál és a municipió, a velencei stílusban épült szép városháza.

Az esti idő inkább csak kedvezett a nézegető járkálásnak, mert a villamos napok a reggeli miszticizmusnak bűbájos fényével vonták be a tiszteletre méltó régiségek falait. Már a rakparton feltűnt a népelet tarkasága és elevevénye, mely határozottan olasz jellegre emlékeztet. A mulatózó sokaság tömegeiben magára vonta figyelmünket egy egészen sajátos népviselet, melyet elsősorban eddig is láttunk a partvidék egyes pontjain, de itt már mint uralkodó típus mutatkozott. A szerb törzs egyik ága, a morlakok, a kik Boszniából költöztek át ide, az olasz jellegű népeletbe egy erős keleti vonást kever, melyet első tekintetre megkedvelünk.

A morlakok szálas, erős emberek, szép faj, egészen hasonló boszniai testvéreikhez, de a vérmérséklete élekebb, a mi az olasz elem hatására vezetendő vissza Ruházatuk is olyan, mint a boszniai szerbeké, bő nadrág, színes, vagy ezüst himzésű mellény, durva posztóból készült dolmány, lábukon szandált, vagy cipőt viselnek, de

férfiúi erény.“ „Tántorithatatlan dinasztikus hűség.“ „Elévülhetetlen érdemek.“ „A vármegye politikai súlyának hihetetlen emelése.“ „Eszménykép“ „Halhatatlanság.“

Ezeket a macskakörmököt: —“ nem azért alkalmazom ám, hogy azokkal lekaparjak valamit ezen építhetozok értékeiből, de hogy! csak a szíves olvasót akarom az eszme társítás révén emlékeztetni, hogy meg ne feledkezék a — macska nyávogás és hizelgő simogatásról sem.

*

Úgy emlékszem, gr. Eszterházy János elhunyt alkalmából a elparentáló szabadelvű szócso ezt a férfit, a ki nagy tudását, minden ambícióját és roppant agilitását a magyar nemzeti ügy országos akciójára szentelte, anélkül azonban, hogy a szabadelvű kormányok feltétlen uszályborozójává lett volna, hatalmas fejszéhez hasonlított, a mely azonban „aprósziánkokat nyesegetett“.

Lám, lám! A fentebbiek összevetéséből egyuttal megtudhatjuk, hogy a kegyelmes úr, bárha nem is hatalmas fejsze, még is nagyobb dolgokat művelt, nagy tölgyet, Nyitra vármegye egészséges közvéleményének erejében volt törzsét döntötte le.

*

„Általános, titkos, egyenlő választói jog“! hirdette nagy dobbal Kristóffy ügyvivő úr, és a kis dobosok Filberger, Majthényi, a privilegyei és számbokrethi választások hős vezerei, úgy mondják szerte, azonnal utána pergették kiseded dobjaikon a hontalanok népboldogító szólamaít.

Hát ezekben a morozus közigazgatási emberekben mégis csak bennszorult valamelyes komikum!

A nagy maestro után a kis inasok. Bohóc sapkával, csörgővel, de ünnepléses komoly arccal! Hát nem kacagtató humor ez!

*

Több fele kombinációt hallottam, arról, mi oka lehetett annak, hogy Thuróczy főispán az eddigi evtizedes gyakorlat ellenére, ez idén a nyári hónapokban semmi áron nem volt hajlandó rendkívüli közgyűlést összehívni.

Egyik másik kombináció:

1) Mert nem akarta a liberális gárda Isten bekéjét oktalán szavazattal megháborgatni;

2) Mert attól tartott, hogy a hűséges gárda, még most is, meg nem adja magát, de — megfut.

3) Mert lojális ellenfelként nem óhajtott a maroknyi ellenzék döntő útközetbe bocsájtkozni. (Ezt az orosz japán háború ernyedetlen olvasói mondották.)

rekukon bőrvet, fejüket azonban fez helyett, ernyő nélküli kerek vörös sapka takarja. Szenevedélyes táncosok, a Caffé Lloyd vitorlavászonos sátra alatt mintegy 30 pár katonazene mellett faradhatlanul ropta a táncot. Mint ügyes hajósok és tengerészek majdnem kizárólag a tengerészettel végzik katonai szolgálatukat, monarchiánk tengeri haderejének ők képezik az irmagyát.

Zára, nemesak nagyságánál, hanem szép fekvésénél fogva is megérdemli, hogy Dalmácia fővárosa legyen. A 32 ezer lakost számláló város négyszög alakban terül el egy félszigeten, melyet a tengeröböllel remekül kiépített, sétatűnek kinálkozó rakodópart köt össze. A párhuzamos utcasor központjában áll az érseki palota, e mögött a román stílusú dóm, melynek gazdag díszítésű homlokzata a város legnagyobb nevezetességére, a S. Donato-ra tekint le. Ez egy ősrégi templom a Kr. u. IX. századból. A tágas tér, melyet ez a kupola alakú épület elfoglal, a római uralom idejében a város piacul szolgált, s nevezetes középületekkel volt felkörben beépítve. Ezeknek az épületeknek az anyagából építették a templomot Szent Donát tiszteletere, de úgy, hogy azt egy római pogány templomnak a romjai fölé emelték, a mely romok a mai napig meg vannak s egé-

4) Mert megeshetett volna, hogy a biztos győzelemtől fellekesült mezei hadak még utóvégre ragaszkodást és bizalmat szavaztak volna a Fejérváry kormányának is (ezt a russofil politikusok hangoztatták) ez pedig már igazán sok lett volna még komikumnak is (mondom én.)

Mit gondoltok, melyik kombináció jár legközelebb a valósághoz!

En úgy hiszem, az a legutolsó, mert mindmáig meg nem döntött mondás az:

— Melyik kormánynak nem szavazna bizalmat híres Nyitravármegye!

*

Valahol Eötvös Károlynak Deákról irt művében olvastam ezt a kis történetet:

A veszprémi székes káptalan 1849. nyarán roppant bizonytalanságban volt nagymennyiségű Kossuth bankóinak jövője iránt. A káptalan érdemes fejének Bezeredy Miklós püspök, nagyprépostnak jött az a mentő gondolata, hogy Oszterhuber Ferenc kanonok társukat, Deáknak jóbarátját, sógorát küldik a haza bölcséhez tanácsért, ő mindent tud.

Meg is érkezett a sógor Kehidára. De mert alapos volt a feltevése, hogy az „öreg ur“ az egyenes kérdésre nem ad választ, kerülő uton kellett a kérdést felvetni.

Sikerült is a nagyszámu vendégtársaság beszélgetését a Kossuth-bankókra terelni. Persze volt mindegyiknek megjegyzése, csak az öreg ur hallgatott.

Odafordul hát Oszterhuber hozzá s furfangos tréfával kérdezi:

— Hát neked sógor, mi a véleményed?

— Hát az, mond a haza bölcsé, hogy a kinek utoljára legtöbb marad, az lesz a — durák! Persze a káptalan sietett tudadni a bankókon.

Valjon a szabadelvű mandátumokat gyártó vármegyék között Nyitrára gondolva, nem úgy lesz e, hogy

— A melyiknek utoljára marad, az lesz a durák.

A keresztény közönség figyelmébe.

Sokszor hangoztatott, de soha eléggé nem hangsúlyozható igazság az, hogy a keresztény társadalomnak elsőrangú kötelessége pártolni, felkarolni, anyagilag es erkölcsileg támogatni a keresztény kereskedőket és iparosokat. Ezzel a keresztény vásárló és fogyasztó publikum önmagának tartozik, saját érdekeinek, melyeket ha elhanyagol.

szén tisztán tüntetik fel a templom alakját es építészeti sajátosságait.

Idő folytán Zárában újabb szép templomok keletkeztek, s akkor a város polgársága a különben is inkább múzeumnak, mint keresztény templomnak bevaló Donatot, városi régiséggyűjteményre alkittatta át, de megfajthetetlen módon megfellekedtek arról, hogy az ujonnan épülő templomok közül egyet Szent Donát tiszteletere avassanak fel. Azóta a záraiak nem dicsekedhetnek Szent Donát oltalmával, s Dalmáciában, ha valakit vissza akarnak utasítani, azt szokták mondani: Annyi közöd van hozzá, mint Szent Donatonak Zárához. De a ki ilyen közmondást megkockáztat, az jól teszi, ha rögtön odább áll a zárai embertől.

Öreg este volt már, midőn a zenekar indulója és a morlakok bucsú kiáltásaitól kísérve a zárai öbölből kihajóztunk, s egy sűrű szigetecsoport közé befordultunk. A tájból most már csak a világító tornyok fényoszlopaí lehetett látni.

Csendes, derült éjnek szürke leple borította be a hajó fedelzetét. A halványan csillámló ég, mint valami gyéren megvilágított sátornak ezüst-kárpitja, ünnepi pompával terjeszkedett a tengernek szigetek között kigyózdó országútja felett. Két láng világította meg a hullámos utat. Egy izzó vörös, mely olyan fénynyel ragyogott az égi

kiszámíthatatlan károkat okoz az egyháznak és a hazának.

A kereskedő és az iparos, a ki a keresztény közönség indolenciája folytán tönkre megy és proletárrá lesz, jogos szemrehányással fordulhat a társadalom felé, mely őt elbukni hagyta és azt mondhatja neki: Akartam dolgozni, hogy becsületesen élhessek. de nem adtál nekem munkát, nem adtál keresetet, közönyösen nézted, hogyan megyek tönkre az élet nehéz küzdelmében, szerencsétlenségemnek te vagy az oka, annak minden szenvedése és átka téged terhel. És a mily jogos egy ilyen szemrehányás, épp oly érthető, ha a tönkre ment ember lelkének keserűségében elfordul a társadalomtól, el a keresztény elvektől és azokhoz csatlakozik, a kik sem Istent, sem hazát, sem társadalmi rendet ismerni nem akarnak.

De vajjon miért írjuk e sorokat? Azért, mert szomorúan tapasztaljuk, hogy legjobb, legszolidabb, pártolásra legérdemesebb keresztény kereskedőink és iparosaink nem részesülnek abban a pártolásban, melyre szükségük volna, hogy existenciájukat megszilárdítsák, tüzeteket fejlesszék és felvirágoztassák. Számos keresztény család van Nyitrán, mely szívesebben szerzi be házi szükségleteit akárhon másutt, mint keresztény kereskedőink és iparosainknál. Sőt vannak papi házak, egyházi intézetek is, melyek nem egyszer ugyanebbe a hibába esnek. Nagy baj ez, mely a keresztény összetartás erzetének hiányából származik.

Nem történik ez természetesen kifogások és okok nélkül, de ezek többnyire ürügyek, vagy olyan okok, melyeknek döntő erejét nagyon meg kell csökkentenünk, ha rá akarunk találni az igazságra.

A keresztény kereskedők és iparosok magas árt szabnak, portékájuk gyengébb minőségű, nem hiteleznek, vagy csak rövid időre nyújtanak hitelt, azután már sürgetik a pénzüket. Nap-nap után halljuk ezeket a panaszokat de bizonyosok lehetünk róla, hogy azok legtöbb esetben semmi alappal nem bírnak. Ha egy-két fillérrel magasabb is az ár a keresztény kereskedőnél, azért bőven kárpótolja a vásárló publikumot a tisztességesebb, becsületesebb kiszolgálás és az árucikk valódisága. Szemre talán gyengébbnek tűnik fel a keresztény boltos árucikke, de tartóságra, belső értékre nézve száz közül kilencven esetben jobban válik be, mint az irreális kereskedelemnek szemre szép, de egyébként silány áruja.

Minden szolid kereskedőnek és iparosnak, a ki nem hazard spekulációra, hanem tisztességes munkára és versenyre alapítja üzletét, szabott

árakkal kell dolgoznia, és a hitel nyújtásban csak addig a határig szabad elmennie, a hol a hitel még nem kockáztatja a kereskedő, vagy iparos nyereséget, tisztességes hasznát és nem haladja meg a vásárló közönség fizetési képességét. A ki ezt a hatást túllépi, az vagy könnyelmű ember, vagy irreális, szédelő ember. Épp oly bizonyos, hogy a számla törlesztés határnapját sem lehet a végtelenig nyújtani, mert ez is a kereskedőt vagy megrontja, vagy szédelőgésbe hajtja.

Legyünk igazságosak keresztény kereskedőink és iparosaink iránt és a mi a fő, karoljuk fel őket azzal a szándékkal és elhatározással, hogy az existenciájukat biztosítsuk, üzleteik fejlesztését lehetővé tegyük. Vásárlás és rendes fizetés emeli virágzásra a szolid kereskedelmet és ipart.

Ujdonságok.

Egyházi hírek. Ucsnay István, nyitraegyházmegyei tábori lelkész, ki utóbbi időben hosszabbabban Gvulafehérvárott működött, innen Bilekbe, (Hercegovinába) lön áthelyezve. — Kraffszky József, barsóhaji plébános a verebélyi kerület helyettes alesperesévé nevezetett ki.

Janda N. József dr. Csermendi plébános, a radosnai esperesi kerület helyettes esperesévé és kerületi tanfelügyelővé nevezetett ki.

Eperjessy Albert volt portugál osztrákmagyar követ, Lissabonból a Svéd-Norvégországhoz meghatalmazott követté és miniszterrezidenssé nevezetett ki. Eperjessy Albert ur ő ex-ciaja néhány év előtt egy egész esztendő telt a mi szép Zoborunkon, mikor fia itt készült az érettségire. A finom és nagyműveltségű diplomata és kedves családja bizonyára élénk emlékezetében vannak még városunk előkelőbb körében.

Személyi hír. Bleuer Ödön okl. mérnök és építész vállalkozó megnyitotta irodáját Trencsénben.

Anyakönyvi kinevezések. A belügyminiszter a kálási kerületben *Kraszna Imre* segédjegyzőt anyakönyvezető helyettesévé nevezte ki; a trencsénmegyei vadicsói kerületbe: *Hoffmann János* körjegyzőt anyakönyvezetővé, Ó-beszterceibe *Friedl Armin* segédjegyzőt, Kisucaujhelybe *Pongrácz Kálmán* segédjegyzőt, Neszlusaiba *Mojics Péter* segédjegyzőt anyakönyvezető helyettesekké nevezte ki.

Uj telekkönyvezető. Az igazságügyminiszter *Heimann József* galgóczi betétszerkesztő segédtelekkönyvezetőt ugyanoda betétszerkesztő telekkönyvezetővé nevezte ki.

kárpit ezüst szövétén, mint a bíboros nap, midőn szintelen téli reggelen a szemhatár peremére teszi fel lángkoronáját. Csak éppen hogy sokkal kisebb ez az izzó gömb, de egyébként a téli nap pírjával tündököl. Fényét szemünk nem kerülhetette ki. Láttuk megcsillanni a tenger hullámain, melyeken játszva röpködött, mint színes rakéta lengő lombérdő felett. Láttuk sugározni szemünk előtt, fejünk felett, a légvonalak szélein, melyeket aranycsikkokkal szőtt át, mint himző tű a díszpalást bársonyát.

Ez a tenger csillaga, a Hesperus, a tengeren utazók reménye, üdve. Mögötte szerényen húzódik meg egy bágyadt fényű gömb, félénken árasztva sugarait a Hesperus fénykörébe vont éjjeli birodalom meghódolt tájaira.

Az utasok legnagyobb része a fedélzeten tölti az éjszakát, lent a hálófülkékben nincs hely, de ha volna is nem igen keresnék, mert ott a levegő kiállhatatlanul fűledt, s a gépkerek zuhogása olyan zenét szolgáltat, mely bármi más, csak nem altató. A fedélzeten nesztelenebb az élet, a levegő tiszta, s bár nyugat felől egy-egy hóborító széláram végig rohan a hajón, az ellen eléggé megvéd a felöltőnk, a hajó kéménye, vagy a szomszédunk széles háta. Sokan alszanak, hátradőlve alacsony támlásszékeiken, de vannak, a kik vir-

rasztanak. Szép éjszakan kár aludni a tenger mélységei felett. A mérhetetlen égboltozat, a szakadatlan némaság kezét fog az alattunk tátongó örvénynyel, összejátszik a nyugtalan hullámok nem szűnő morajával s egyesült erővel érzetik velünk a végtelennek hódító fenségét.

Gyorsan mulnak az órák, akárcsak az álmok világában, és ki tudja nem ringatna-e át minket a fáradság abba a nyugodtabb világba, ha egy ábrándos matróz gyerek gyönyörű tenor hangjával meg ne törné a megülepdedt csendet. Láttuk őt nap közben, fiatal gyerek, még nem pelyhedzik az álla, de hajlékony teste csupa izom, szemének tekintete sugárzó és merész, mint a napot kutató királyi sasé. Heinenek egyik költeményét énekli travestálva, a szellő elkapja a lágy hangokat, körtáncot jár velők a hajón s beviszi lelkünkbe a szép költemény fenkölt gondolatait, érzéseit. Sokáig zeng a dal, s a mikor megszűnik, sokszor hallott refrainjét megcsendíti lelkünkben egy kikutathatatlan visszhang:

Nem bánanak kedves gyermek
Téged a rossz szellemek;
Jó angyalok virrasztanak
Tiszta álmaid felett.

Az éj tündére lassankint bevonta szárnyait,

A nyitrai rk. iskolaszék f. hó 20-án tartotta gyűlését, melyen *Faschler Ferenc* polgármester, az iskolaszék világi elnöke lendületes szívből jövő szavakkal üdvözölte az új egyházi elnököt *dr. Puchovszky Balintot* Nyitra város plébánosát, aki meghatottan válaszolt e szép szavakra, és az iskolaszék támogatását kérte, hogy hazafias és katolikus működésében találkozzék mindig azon érzelmekekkel, melyeket a jelen gyűlésen tapasztalt. Majd kegyeletes szavakkal emlékezett meg elődjéről *Biringer Ádám c. kanonok*, esperes-plébánosról és emléket jegyzőkönyvbe iktatni indítványozza, amit egyhangú lelkesedéssel elfogadnak. Ezután rátértek az 1905—1906. évi iskolai költségvetés megállapítására. Élénk vita fejlődött az iskolaszék jegyző és gondnok tiszteletdíjánál, melyet azonban elfogadtak, majd a IV. kerületbeli tanítói lakás miatt interpellál *Ocskay László*, azt kérdezve minek építettek e lakást, és most üresen áll és ehelyett egy tanító 400 korona lakpénzt kap. Válaszul nyerte, hogy e lakás a törvény követelményeinek nem felel meg, ekkor megtétezt a pótitúdvány, hogy e lakást csináltassák át a jövő év tavaszán és a tanító azt foglalja el. Ezen indítvány el is fogadtatott. Élénk vita fejlődött az ismétlődő iskolások oktatásáról, — a lányokat ezentúl a kedves nővérek vállalják, a fiúk a párutcai iskolába fognak menni, a mulasztókkal szemben a törvény szigorú paragrafusait alkalmazzák. A tárgyalás utolsó pontja a leányiskolák tavalyi tandíj szedésének elszámolása, a számadások nyugtákkal voltak kellően felszerelve, s a számadásra szó nélkül megadták a fölmentvényt, mire a 1 1/2 órán át tartó gyűlés véget ért.

Közjegyző helyettes Zsolnán. Az elhunyt *dr. Ring Mór* volt zsolnai kir. közjegyző helyettesítésével a pozsonyi kir. közjegyzői kamara az ügyek vezetésével *dr. Matisz Dezső* körmőcbányai kir. közjegyzőt bizta meg.

A nyitrai könyvnyomdászok szak-egyesülete jövő vasárnap október hó 1-én a szigeti vendéglőben *Bauer Ágost* szaktársnak a nyomdász pályán eltöltött 50 év alkalmából szüreti mulatságot rendez. Kezdeté este 7 órakor. — Az ünnepély sorrendje: Este 7 órától éjfélig „szabad szőlőlópas”. (?) Lopni szabad, ám ha a tolvajt a csöszök tetten érik, a hegybíróhoz vezetik, ki az illetőt megbírságolja. Felelbezésnek helye nincs. Este 10 órakor: A nyitrai könyvnyomdászok ajándéknak átnyújtása a jubiléumnak ünnepi beszéd kíséretében. A beszédet *Risnyovszky János* mondja. Szünóra alatt: 1. „Telefon a vidéken”. Monológ. Előadja: *Varga Dezső*. 2. „A fülemile”. Vig költemény *Arany Jánostól*. Szavalja: *Risnyovszky János*. 3. „A tót táncmester”. Magánjelenet *Gabányi Árpádtól*. Előadja: *Földes Béla*. A mulatság zártkörű jelleggel bír. Belépődíj személyenkint 1 korona. A mulatságot kedvezőtlen időben is megtartják. Ez esetben a megyeház előtt berkocsik fognak állni. Viteldíj személyenkint 20 fillér. A mulatság egész tartama alatt hölgy-szépségsverseny rendeztetik két remek díjjal.

a tenger csillaga eltűnt az égboltozatról, aranytaréjos hegyek piroslottak a szemhatáron, *Spalato* magas hegyei, melyeken a piros pozsgás arcú nap aranyos kedvében birokra kelt a nehezen bucsúzó hajnalpírral.

Dalmácia termékeny vidéke *Spalatonál* kezdődik, a szőlőtőkék és gyümölcsfák itt már nem sziklak közé szorult epeppnyi földszigetekről kándikálnak ki, hanem a termőföldnek összefüggő felületet alkotó talaján húzódnak végig. Jól esik látnunk, hogy az anyatermészet a mostohaságnak annyi szomorú tünete után végre áldáshintésre nyitotta meg kezeit.

Spalato nevezetességeit, mondhatjuk fényét, kincseit egy régi műemlék zárja magába, *Diokletian* császár palotája, mely a Kr. u. 4-ik század elején épült. Ennek az épülettömbnek óriási terfogatába építették be a város minden nevezetesebb épületét, a dómot, múzeumot, kilátási tornyot, mely elég jó utánzata a néhány év előtt romba dől s most újra épülő velencei campanilenek. *Diokletian* palotája egy egész castrum, római vár volt, épületek tömege, mely templomok, dísztermek, lakások, fürdők, kaszárnyák, börtönökből állott. Ma már csak romokban heverő maradványai vannak meg a város szerű palotának, de ezen romok felett is ott borong még a nagy-

Tanügyi hírek. Molnár János verbóvápenai helyettes tanító ugyanoda rendes tanítótá neveztetett ki. — Buda Mihály miava-bárányvölgyi állami elemi iskolai tanító Bekéscsaba-Erzsébethelyre tetetett át — Kausal Rezső ólehotai rk. tanító 820 korona évi járadékkal nyugdíjaztatott.

Ügyvédi iroda áthelyezés. Dr. Rosenberg Hugó baani ügyvéd irodáját Nagy-Tapolcsányba helyezte át.

A gerencséri kántorválasztás. Még f. hó 12-en kellett volna a gerencséri kántorválasztást megejteni, de mivel a pályázati hirdetés addig csak egyszer volt közölve, a választást 23 ára tüzték ki. Jelentkezők nem voltak sokan, a legkomolyabb jelölt volt *Pintér* László ochodnicai tanító, aki Gerencseren már helyettesként működött, amióta Ruiszl Bela volt kántor Darázsra távozott, a másik jelölt *Ribárik* Gábor nagykeri tanító. A próbaorgonálásban a szakértők *Pintérnek* adták az elsőseget. A választás előtt *Ribárik* táviratilag visszalépett, mert máshol választották meg. Mégis magyarították ezt a gerencséri bácsiknak, hogy ha új választást irnak ki, akkor ez újabb kiadásba fog kerülni, de ezek nem törődtek az újabb költséggel és már előre megállapított tervük szerint egyhangulag *Ribárik* Gábort választották meg kántorukká. Később érkezett *Ribárik* lemondó levele, s ekkor a gerencsériek belenyugodtak, s *Pintér* László lett az új kántor.

Hírek a vasutasok köréből. *Schutz* Bódog-ersekújvári fűtőházi mérnök a budapesti üzletvezetőség vontatási osztályába neveztetett ki, helyébe jön *Kolos Jenő* mérnök Budapestről. — A forgalmi irodából Budapestre Ujvárból távozott *Molnár Kálmán* helyébe jön *Szabó Béla* Uj-Zsolnáról.

Uj plébános. Alig melegegett bele állásába *Szucsán József* nagytapolcsányi segédlelkész, már is távozik állomásáról mert mint értesülünk kinevezetett *Bikszádra* (Pozsony m.) plébánosnak. A mai nap bucsuzik *Tapolcsányban*, kísérfje lepteit *Ur* bőseges aldasa!

Andrássy Gyula gróf könyvéből cím alatt egy diszesen kiállított füzetet vettünk dr. *Dudek János* tollából. A neves szerző gróf *Andrássy Gyula* „A magyar állam fenmaradásának és szabadságának okai” című újabban megjelent nagyobb szabású művével foglalkozik, illetőleg alapos elbírálásban részesíti annak egyik fejezetét, mely a magyar állam megalapítását tárgyalja. Dr. *Dudek János* egész helyesen kifogásolja, hogy gr. *Andrássy Gyula* a kereszténység felvetését csak másodrendű tényezőnek tekinti a magyar nemzet fentartásában; *Andrássy* mindössze 16 sort szán két kötetes művében e nagyfontosságú mozzanatra. *Andrássy* a nemzet fenmaradásának okát a kedvező földrajzi helyzetben keresi, azután abban, hogy a magyar nemzet

nem viselt többé hódító háborút a külföld ellen. Dr. *Dudek* rámutat, hogy a hunok és avarok is ugyanazon kedvező földrajzi határok között telepedtek le és mégis elvesztek. S ha a hódító háborúk beszüntetése gyöngítette is a veszélyt, hogy elvesztik függetlenségüket, ez a körülmény még sem volt képes azt egészen elhárítani. Dr. *Dudek* főképen *Geza* fejedelem erős kezében látja az okot, aki renitens alattvalóit szigorúan megfékezte s hogy magát a rokonság befolyásától függetlenítse idegen nőt. *Adel* hajd, lengyel fejedelem keresztény leányát vette feleségül, akinek befolyásával kezdődött a nemzet katholicizálása s ezzel együtt megvetve lón a nemzet főnmaradásának alapja: mert a magyar nemzetet többé nem tekintették a többi keresztény népek betolakodott csúrhó hordának, mint annakelőtte, hanem keresztény testvérnemzetnek, mely a sz. *István* alatt a pápa által a keresztény nemzetek testvérületébe, családjába felvétellett, a pápának, mint a kereszténység közös fejének védelme alatt állott. Igen magas apoloiai színvonalon áll dr. *Dudek* tanulmánya főleg ott, hol *Andrássyval* vitatkozik, hogy a pápák küzdelme a császárokkal nem csak nem veszélyeztette, hanem egyenesen előmozdította a magyar függetlenséget (19—20 l.) s hogyha a pápa csakugyan a fejedelmek bírójává emelkedett, azt (az egyházi felsőbbség elvén kívül) a népek azon tényleges meggyőződésének is köszönhetette, hogy mindenki azon (és pedig üdvös) hitben volt, hogy az erőszakoskodó fejedelmek felett kell egy felsőbb bíróságnak lennie s ez legyen a pápa. Ez a passzus különösen meglepi az olvasót mert nem csak avatott történettudósra vall, hanem lendületes temperamentumával valóságos magával ragadja az olvasót. Ez a hang azután vezet végig, úgy hogy az ember azzal a tudattal teszi le a nagybecsű művet, hogy ilyen meggyőző és meleg érzéssel fogalmazott munkát evtizedek óta nem irtak Magyarországon a kereszténység védelmére. A nagy negyed rétbem megjelent összes irat ára 50 fill. megrendelhető *Huszár István* ur könyvkereskedésében *Nyitrán*.

Thuróczy eskütétele. *Thuróczy Vilmos* főispán tegnap Bécsbe utazott, hogy mint valóságos belső tanácsos hűfőn letegye az esküt ő felsége kezébe. Sajátszerű találkozása a véletlennek, hogy *Zichy Aladár* gróf, azon néppártnak vezére, mely néppártot *Thuróczy Vilmos* tíz évi főispánsága alatt teljes erejével éltiporni akart, éppen mostan tartozkodik Bécsben a végből, hogy a királynak valósággal tanácsot adjon, mit alig hisszük hogy kerni fog *Thuróczy* urtól. *Quae mutatio verum!*

Értekezlet a rabsegélyzés ügyében. *Meghívó.* *Nyitra*vármegye területére kiterjedő rabsegélyző egylet megalakítása tárgyában 1905. október hó 10-én délelőtti 10^{1/2} órakor *Nyitrán*, a törvényszéki épület esküdtbírószági főtárgyalási termében *Sándor Géza* törvényszéki elnök értekezletet tart. Azon humoros cél, melyet egy ilyen egylet szolgálni hivatva van és azon elő-

nyök, melyeket az közbiztonsági és társadalmi tekintetekben nyujt, biztosítékul szolgálnak arra, hogy az egylet megalakítását városi intelligens közönségünk az ülésen leendő megjelenésével lehetővé teendő.

A főispán lemondása. Nagy feltűnést kelt a főispán helybeli lapjának azon kijelentése, hogy a főispán most beadta lemondását és csak napok választják el attól, hogy végleg távozzék. Mindnyáján emlékszünk, hogy ugyanez a lap már hónapok előtt jelentette, hogy a főispán lemondott, pedig fentartóinak ezt tudnia kell. És ime most tehát valósággal lemond. Mi ez? *Fehérváry* végleges bukásával ő is menekülni akar a sülyedő hajórol? Vagy talán csak az excellentiás címet várta? Vagy talán félt az ellenzéknek bizalmi szavazatától az őszi közgyűlésen. Ne tartson attól, ha az ellenzék, kivált a néppárt el is mondja a maga kritikáját a főispán ur „érdemei” felett, az távolról sem lesz oly kiméletlen, mint a főispán ur furcsa gusztsu lapja velünk szemben volt mindenkor.

Megújhdás című cikkünkre és az utána következő „apróságok”-ra külön is felhívjuk t. olvasóink figyelmét. Szerzőjük a megyei közélet egyik kiválóan intelligens és kimagasló tagja, kit a vármegyei liberalizmus eddig — kevés joggal ugyan, de magának tekintett. — Üdvözöljük „gy.” urat lapunk hasábjain, kinek keresztény gondolkozása és magyar érzelmei eddig is nagyrabecsültük, s kinek lapunk hasábjain való szereplése csakugyan reánk nézve is megújhdást jelent.

Furcsa eset történt a jelen iskolai év elején *Alsó-Kubinban*, u. i. az állami felső kereskedelmi iskolát a kormány fokozatosan beszüntetni akarta, ez idén az alsó két osztályba már nem is vettek föl tanulókat, a két felsőbe pedig csak 24 jelentkező akadt, és mivel ezek 25,000 ezer koronájába kerültek volna az államnak, azért az iskolát beszüntették végleg. Eddig rendbe volna a dolog, csak hogy kiderült, hogy állítólag az igazgató mesterségesen apasztotta a tanulók számát, hogy *Alsó-Kubinból* elkerülhessen, és ezért az alispán ellene fegyelmet kér és őt állásától felfüggesztetni akarja. Mihelyt a kubini iskola beszüntetéséről értesültek, híre kelt, hogy az intézetet az állam *Nyitrán* állíttatja fel. Csak hogy az öröm korai volt, mert eddig *Nyitra* város a kormánytól edes keveset, mondjuk semmit sem kapott, masrészt pedig az intézet első osztályát *Kubinban* újrol megnyitják, mert a tanuló apasztás bizonyára mesterséges volt, az intézet beszüntetésének komoly alapja nincs.

Kövezik az Erzsébet utat. Régen vajudott a külső, vasutra vezető *Erzsébet-ut* kövezése, a városi határozat soká feküdt a miniszteriumban. Minap érkezett le és azonnal hozzá is fogtak a régi kövezet felszakításához, és azért a forgalmat egy részen, az *Árpád* gözmalomtól, egészen *Recska* féle házig beszüntették és a temető felé irányították. A gránit kockákat már fuvározzák, ott hevernek egymáson a nagy kövek, várják az időt, amíg az emberi kez eltemeti az út testébe, hogy hátukon hordják a teherkocsikat, melyek *Nyitra* város forgalmát emelik, a melyeken a vasutrol szállítják a sok holait, mely *Nyitrát* s vidékét élelmezi. A kövezés munkája elég drága, de alapos lesz, egy a reményünk, hogy legalább nem lesz az utakon látható az a feneketlen sártenger, melyben nem egy kocsi bennrekedt.

Birtok vásárlás. Gyönyörű szép birtoka volt *Nyitrán* *Flesch Józsefnek*, melyet 2 évvel ezelőtt öz. *Rozenzweigné* vett meg; akkor *Flesch József* hír szerint külföldre utazott, de amint látszik mégis csak megszerette e szép házat, mert mint értesülünk most vette meg *Hartmann Márton* gyirai (Esztergom megye) birtokát 270,000 koronáért.

Vadászat. Fényesen sikerült vadászatot rendezett gróf *Károlyi Alajos* tótmezei birtokán, melyre hivatalosak voltak vármegyeink arisztokrata családjaiból a gróf *Apponyi*, gróf *Hunyadyak*. A vadászat eredménye fényes volt, amennyiben leterítették 5226 foglyot, 69 fúrjet, 22 fácánt, 2 nyulat és 29 más vadat. Összesen 5388 darabot terítették le.

ság vonása, melynek benyomása alól a szemlelő ki nem vonhatja magát.

Azon a helyen, a hol most a dóm szép körépülete áll, hajdan a palota mauzoleumának fekete márvány falai emelkedtek, az önkéntes számozatásba vonult császár hamvai felett. A hol pedig a várpalota házi temploma állott, az *Esulápnak* szentelt imahajlék, melyben *Diokletian* gyógyfűveit tartotta, most remek keresztút, baptisterium ontja *Spalato* ujonnan született kis polgárait a kegyelem vizét. A múzeum és várpalota gránit és porphir köveiből épült, s gazdag tárait foglalja magában az ó-keresztény korszakból származó régiségeknek.

Spalato polgármestere feljött a hajóra kapitányunk üdvözlésére, „*Nostro gentilissimo*” így mutatta be őt a kapitánynak az utasok egyike. A gentilissomonak köszönhetjük, hogy le nem késtünk a hajórol, mert rávette a kapitányt, hogy a városi toronyóra szerint indítsa el a hajót, mely 20 perccel később járt a mienknél.

Felvonultak szemünk előtt újra az előző nap tájképei, hegyek, tengeröblök, szorosok, szigetecskék kis városokkal és a termékenység folyton szaporodó áldásaival. Esti hat órakor kötött ki a hajó utunk végállomásán *Gravosában*, mely most fő kikötője a tőle fél órányira fekvő *Ragúsának*. *Dalmácia* tenyészete itt éri el gazdagsága és virágzásának tetőfokát. A tengerpart egész hosz-

szában villak és kertek fekszenek datolyapálnak, cyprusok és platanok dús lombjai alatt.

Sétát teszünk a kies *Gravosában*, mely épp úgy meg van rakva katonasággal, mint *Dalmácia* minden kikötő városa, azután visszamegyünk *Almissánkhöz*, hogy még egy *Istenhozádót* mondjunk neki. Lassúságaért már nem haragszunk, a gyorsabb utazás kellemesebb lett volna, de nem oly tanulságos. A kikötőben mintegy száz emberből álló matróz csapatot találunk. Vajjon mit keresnek ezek itt? Sötét este van, a hajó indulását jelző első kürtszó épp most hangzott el, *Gravosa* templomának öreg tornyában *Ave Mária*ra szólalt meg a harang.

A hajó lámpái kigyulladnak, a kikötő is ki van világítva, a matrózcsapat glédába áll, leveszi sapkáját s meghihető mély áhitattal énekel egy *Ave Mária*t. A hangok nyersegek, érdesek, de átrezeg rajtok az áhitatnak lelkesedésbe átmenő érzése, mely elragadóvá teszi ezt az egyszerűségében is fenséges jelenetet.

A bucsuzól harsogó ének szarnyan mi is felküldjük a távozó hajóra jó kívánságunkat: *Vezéreljen a tenger esillaga*, az, mely nemsokára az égbolton fog felragyogni feletted, de még inkább az, mely mindig ragyog az isteni oltalom egen, az élet tengerén utazók felett. *Adieu Almissa!*

Adieu.

A szakolcai kath. kör jövő vasárnap tartja házszenelési ünnepélyét; ezt előzőleg két napon szept. 29-én és 30-án szindarabot adnak elő mindíg este 1/28 órakor. Vasárnap okt. 1-én reggeli fel hatkor „ébresztő.” 9 órakor közös találkozás a katolikus házban s testületi felvonulás a Sz. Mihály templomba. 1/212-kor ünnepélyes házavatás, 1 órakor közös ebéd, melyen 12 szegényt ingyen vendégelnek meg; 4 órakor a muzeum megnyitása, este 1/28-kor nagyszabású hangverseny.

Halálos végű szerencsétlenség. F. hó 16-án este Tótmegyeren a tehervonat indítása alkalmából Opay Endre tótmegyeri m. á. v. tiszt eddig ki nem derített okból a mellék vágányon ugyanakkor haladó gép kerekei alá került, melyek lemetszettek a szerencsétlen ember mindkét lábát és hátgerincét összezúzták. A szerencsétlen hivatalnoknak az első segélynyújtást dr. Schwitzer S. pályaorvos nyújtotta, és az ujjvári kórházba szállította, ahol 4 1/2 órai kínlás után meghalt. Nagyszámú közönség, és gyászoló kartársainak nagy részvéte kísérte utolsó útjára.

Kikezdették. Dr. Fodor Kálmán, a galgóczi kerület orsz. képviselője végre kilépett a szabadelvű pártból. Dr. Fodor ur hosszas tépelődés után megtörte a jeget, amin nem nagyon épült a nyitrai soradásban szenvedő liberális párt. A doktor ur már az aug. 23-iki szabadelvű párti konferencia előtt is erősen ingadozott. Résztvett a legújabb disszidensek budapesti gyűlésén, de mikor azok kiléptek, nem volt elég lelki ereje akkor elkövetni ezen „ugrást a sötétbe”. Es pedig annál kevésbé, mert a főispán által drótkon ráncigált galgóczi szabadelvű párt ugyancsak nógatta, hogy „tartson ki tovább is a szabadelvű pártban, s minden erejével legyen azon, hogy a párt együtt maradjon” — Az elsőt megtette dr. Fodor ur, továbbra is kitartott mindössze három hétig. Mikor is a legújabb kiválás megtörtént, ott volt Budapesten, ott lakott a Pannoniában, ahol a disszidensek gyűlést tartottak, de a galgócziak szép szeméért meg ben maradt, s „minden erejével azon volt — amint kérték —, hogy a szabadelvű párt együtt maradjon”. — De mit tehet róla szegény Fodor dr., ha a szabadelvű párt nem akart együtt maradni. Ben maradt addig, míg a főispán nem lett kegyelmes ur, hogy el ne rontsa a főispán renoméját azon miniszterium előtt, melyet a magyar parlament többsége által választott házelnök szemétnépek nevezett el a battonyai népgyűlésen. Azután elszédült, lebukott az elmásnak indult sziklatömbörlől, melynek neve volt szabadelvűpárt. Sajnáljuk, hogy előbb nem tettem, mert dr. Fodornak legkevésbé van arra szüksége, hogy a pártból elősködjék, amint nem is elősködött. Akkor ezen lépésével legalább megnyerte volna a koalícióhoz tartozó ellenzék becsülését, míg így csak a „benmaradottak” keserű elfanyalódása a jutalma.

Gyujtogatás. Többször adunk hírt a galgóczi tüzekről, sejtették az emberek, hogy itt csak gyujtogatás okozhatja a gyakori tüzet. A véletlen rávezetett a nyomra. Nemez Mihály galgóczi molnár neje f. hó 15-én éjjel aludni nem tudott, azért kiment az udvarra, s hallotta, hogy a padlason valaki seregetti a gyufaskatulyát. Rosszat sejtett, fölverte a háziakat, mely lárma a gyujtogató eliramodott, de menekülése közben fölisnerték benne Majtini József galgóczi napszámot, akit a csendőrség nyomoz, de eddig elfogni nem sikerült.

Krónika. Az „Alkotmány” esütörtöki számában olvassuk a következőket: A gyulafehérvári püspöki rezidenciának vagyon egy fényes terme. Istenadta művészek remeklése márványból és aranyból. Nemrégén megcsodálta e csodaszép csarnokot ifj. Zichy István gróf. Megkérdezték a házigazdat, ki őt finomságával és ragyogó elmésséggel elvarázsolta: — És mire való ez a szépséges terem, méltóságos uram? A lakonikus válasz ez volt: — Amikor baj éri a püspököt, itt fejeződik ki a részvét. Másnap „baj” érte a püspököt. (Lett belőle excellentias ur Fehérvár mellett.) Megszólt a zengő drót és egész nap gratulációkat hozott. A gyulafehérvári notabilitások kikéftették jövődéki szabású frakkjaikat és ékes dikció csengő harsonája mellett gombostűhegyig megtöltötték a nagy disztermet. — A terem forgalomba jött — szólt halkán a püspök az ifju grófnak. — Bizony, baj érte a püspököt.

Hogy pedig egy pár hétre divatba jött a rezidencia diszterme, ilyen lánglelkű embernél bizony „baj” az. Elkezelhetetlenül sok gratuláció érkezik naponta az ország minden zege-zugából s azért őszinte méltatlankodással fordult egy reggel titkárához a főpap: — Fiam, Andorka, mikor lesz már vége ennek a nagy részvétnak? Látszik, hogy az excellenciás címet Gyulafehérvárott nem veszik oly tragikusan, mint Nyitra-Ivánkán.

Köszönetnyilvánítás. A sápkői tűzkárosultak nyomorának enyhítésére adakoztak: Nm. Bende Imre nyitrai püspök 300 kor., főt. nyitrai káptalan 100 kor., esztergomi főkáptalan 20 kor., Molnár János prael. kanonok Bpest 10 kor., Karsay Lajos nyug. pleb. Gödöllő 20 kor. és több darab ruhát, Matlakovszky M. Vállaj 2 kor., Kirschaneke Ödön pleb. Baranya-Szt.-István 3 kor., Zubriczky Józsefné Bpest 5 kor., P.-Szt.-Antal pers. Ubrezs 10 kor., Wagner I. Czell-Dömölk 5 kor., Lieszki pleb. Arva m. 10 kor., Sturmán Gyula Egyek 2 k., Herbszt László pleb. Proszék 1 kor., Weber Ágoston pleb. Szakálháza 2 kor., Léránth Antal esp. Ósi 2 kor., Kameráth Dénes Alsó-Diós 2 kor., P. Lehosit Kajetan Jakab-szállás 20 kor., F. N. Bakonybél 5 kor., Krammer György theol. tanár Esztergom 2 kor., Bánfi Jázsef pleb. Háromfa 10 kor., Rényi István dubodiel plebános gyűjtése 30 kor., Gabriel Sándor teplai kápl. gyűjtése 27 kor. 40 fill. Ezen kegyadományokért fogadják a nemesszívűek a tűzkárosultak szívélyes köszönetét; Ur Isten fizesse meg. Legújabb összeírás szerint 110 férfinak, 115 nőnek, 151 gyermeknek a ruhája elégett. Ezen ruhátlanok nevében segélyért könyörög Lédai Sándor esp. pleb. Nagy-Szlátinán Trencsén m.

Kereszt- és esketési levél keresztek. Felkérjük a lelkészkező urakat, szíveskedjenek utána nézni a matrikulákban, hol született: „szucsáni Szucsányi Ráchel, keresztlevele, született 1765—85. közötti években, atyja György volt.” — továbbá ugyanezen szucsáni Szucsányi Ráchel házasságlevele ersebetfalvi Csiki Antallal 1795—1800. közötti években.” minden egyes kivonatért 20 koronát fizet a Nyitrai Szemle szerkesztősege, hová ezen kivonatok beküldendők.

Szép ünnep Nagy-Apponyban. N.-Appony község ezidén oly szerencsés volt, írják lapunknak, hogy ura Gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy ő excellentiája itt ülte meg nevenapját. Ezen alkalmat örömmel használta fel az iskolai és óvodai ifjuság arra, hogy előjárói vezetése alatt jökvánatait tolmácsolja. Ezért viszont ő excellentiája egy kellemes délutánt szerzett f. hó 17-én az ifjuságnak, meghívva őket az általa fentartott zárdá épületbe uzsonnára. A teretkre került sok kalácsot, süteményt és gyümölcsöt a kegyelmes ur, a kegyelmes asszony, s a grófi családtagok maguk osztottak ki a százkora menő ifjuságnak. Az uzsonna vig megelégedettségben két órán át tartott, s a királyhimmusz elénekésével, s a király életésével végződött.

Az érsekujvárvideki r. k. népnevelők egyesülete, mely áll az érsekujvári, vagsellyei, udvardi, ürmenyi esp. ker. tanítói köréből, f. évi szeptember hó 21 en Érsekujvárott, az „Arany Oroszlán” szálló disztermében tartotta fennállása óta XXIV. évi rendes közgyűlését. D. e. 9 órakor szent mise volt a plebánia templomban. A közgyűlés lefolyásából kiemeljük, hogy Vaszary Kólos életét és működését írta és felolvassa Jernei János vagsellyei káplán. Az elemi és középiskola összefüggése s az ezzel kapcsolatos teendők. Előadta Finta Ferenc közs. kath. főgimnáziumi igazgató. Valláserkölesi nevelés és oktatás akadályai; az évvégi iskolai mulasztások okai s azok megszüntetését célzó intézkedés. Előadta Radó Pál királyrévi főtanító. A közgyűlésen a „Kis Magyar-Arföld”-et hivatalos közlönyükké választották. Az üresedésben levő alelnökséget Kiss István szimói kántortanító, a másod jegyzőséget Estéli István udvardi tanító személyében töltötték be. Delután 1 órakor fényes bankett volt, melyen sok felköszöntő hangzott el. A gyűlésen résztvettek Esztergomból: Dr. Andor József, pápai t. kamarás érseki irodaigazgató és egyházmegyei főtanfelügyelő és Guzsvenitz Vilmos esztergomi képezdei igazgató.

Az új tanterv. Sok szó e-ett már e lap hasábjain, minő állást kell elfoglalniuk a katolikus tanintézeteknek, hogy a kir. tanfelügyelők folytonos okvetetlenkedését kikerüljék. Erre megfelelt most az esztergomi egyházmegyei főtanfelügyelő, a midőn utasította az összes tanfelügyelőket, hogy az új tantervet és az abban foglalt utasításokat a legnagyobb szigorral hajtsák végre.

— Különösen felkérte őket a kerületben lévő iskolák tanítóit erélyesen utasítani, hogy csakis az általuk feldolgozott, megállapított és a részükre jóváhagyott részletes tanterv alapján tanítsanak. Idevonatkozólag a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak f. évi aug. hó 15-én 72000. szám alatt a magyar nyelvnek a nem magyar tanyelvű iskolákban való tanítása tárgyában kiadott rendeletére és az ottan újból hangsúlyozott 1879. évi XVIII. t.-c. végrehajtása iránt 1879. évi 17284. szám alatti utasítás kapcsán megállapított tantervre, melyet az 1902. évi 30332. sz. a. körrendelet közelebből is szabályozott, felkérte továbbá, hogy a kerületekben lévő nem magyar nyelvű népiskoláktól szigorúan követelje meg, hogy az 1879. évi 17284. sz. a. kiadott tanterv a maga egész teljességében megvalósíttassék. Hogy e tekintetben az állami felügyeletet gyakorló kir. tanfelügyelők is kellően tájékozva legyenek, felkérte, hogy a kerületben lévő összes iskolák számára megállapított részletes tanterveket (leckerterv) és az órarend hiteles másolatait beszerezzék és f. évi október hó 10-ig ide mulhatlanul beküldjék. Elrendelte továbbá, hogy az összes iskolákban a lelkész-igazgató által jóváhagyási záradékkal ellátott órarend minden tanteremben keretbe foglalva kifüggesztessék. Tudatta egyúttal, hogy mindazon tanítók, kik a már ismertetett rendelkezéseknek nem felelnek meg, fegyelmi eljárást maga után vonó vétséget követnek el. Végezetül felhívta a ker. tanfelügyelőket arra nézve is, hogy államsegélyt élvező iskoláknál az államsegélyek elnaplózása tekintetéből a hivatkozott körlevelben 3044. sz. a. kelt rendelet pontosan betartassék és a napló minden egyes iskola részére pénztára terhére beszeressék. A fentiek alapján tudni kell tehát, hogy minden egyes tanítónak a tantervet részletesen fel kell dolgozni, bemutatni és a ker. tanfelügyelő által jóváhagyatni. A tanterv egy példányát és az órarendet a kir. tanfelügyelőséghez történendő beküldés végett f. évi október hó 10-ig a főtanfelügyelőséghez kell felterjeszteni és az órarendet minden tanteremben keretbe foglalva kell kifüggeszteni. Azon tanítók pedig, kik a jelzett rendelkezéseket nem teljesítik, fegyelmi vétséget követnek el.

Tűz Nyitra-Egerszeghen. Szeptember hó 20-án d. u. 1/26 órakor tűz ütött ki Egerszeghen, amely 9 lakóházat mellék épületeivel együtt elhamvasztott. Leégett tölre beszerzett élelmi szerek. A szenvedett kár 17250 korona tehető, amely értéknek csekély 6890 környi része volt biztosítva. A tűz keletkezésének oka ez ideig ismeretlen, a nyomozás folyamatban van.

A jószívű orvos. De Lambelle, ismert párisi orvos, egyik betegnek levágta a lábát. A műtét után a beteg egyik rokona a szomszéd szobában megkérdi bizalmasan a műtőt:

— Mit gondol, doktor ur, kigyógyul a beteg?
— Szó sincs róla. Semmi kilátás sincsen rá.
— Hát akkor mért metszette el a lábát?
— Kedves barátom — mondá a híres orvos — csak nem mondhatom a betegnek szemébe, hogy el van veszve. Nekem elvem, hogy betegeimnek haláluk előtt legalább egy kis örömet szerezsek!

Express vonat a vágvölgyi vonalon. Egy vidéki lapban olvassuk, hogy a M. A. V. társaság most oly gépeket készített, melyek sebessége 120 kilométernyire lesz fokozható óránként. Nemsokára Bpest és Marchegg között fogják ezeket kipróbálni. Ezen teketé óriásoknak az lesz a rendeltetésük, hogy a Berlin felé menő keleti express vonat irányát most Oderberg felé veszik, mialtal 5 órával gyorsabban érik el Berlinből Bpestet. Ezen terv csak akkor valósul meg, ha a vágvölgyi második vágány is meglesz. Ha ez már tervbe van véve, miért nem mennek a gyorsvonatok Ujvárból Nyitrán keresztül Lipótvar fele, ez által egyenesebb lenne az irány, és gyorsabb a közlekedés is. Ezt az ügyet kellene már egyszer megmozgatni, Nyitrának gyorsvonati közlekedést biztosítani.

Tűzveszedelem. Az érsekujváriak temploma múlt vasárnap majdnem a tűz martaléka lett. Litánia után, az ujjvári apát úr nővére sekrestyébe ment s akkor vette észre, hogy a sekrestye felől nagy füst tödul, gyorsan elhívta a cselédséget és ezek látták, hogy a sekrestye fakamrájából jön a füst, mire az ajtót felnyitották már lángok is csaptak ki. Az előhívott cselédség a tüzet eloltotta, mely nagy tűzvésznek lehetett volna oka, ha észre nem veszik.

A privígyei mandátum ügyében elrendelt és felbeszakitott vizsgálatnak e hó 18-án kellett volna folytatódnia, azonban Gallasz Károly kir. táblai bíró gyöngelkedése folytán, holnapra, szept. 25-ére halasztatott el és tartani fog dec. 14-éig A privígyei választók rendkívül érdeklődnek az ügy iránt és alig várják a befejezést, mely közmeggyőződés szerinti igazságuknak diadalával fog végződni.

Öngyilkos póstamester. Belpataka község póstamestere Janek Alajos gyászos módon vetett véget életének a múlt héten. Szeptember 13-án ugyanis váratlanul megjelent Grósz póstafelügyelő, hogy a póstahivatalban elvégezze a rovacsolást. A póstamester ép nem lévén akkor hivatalában, csak mások útján értesült a felügyelő megérkezéséről. Rögton átlátta a helyzet komolyságát, mert tudta, hogy a póstahivatali pénzekből hat vagy hetszáz koronát a maga szükségleteire fordított s ennek most nyitjára jönnek. Azonnal futott a község zsidáihoz, hogy segítsenek rajta s kölcsönözzék a hiányzó összeget. De ezek nem kölcsönöztek, mire ő kerülő uton haza sietett, felment a padlásra s ott a ruhaszárító köteleken főlakasztotta magát. Csak harmadnap talált holttestére öreg édes apja, mert a dolog ilyen fordulata nem gondolt senki.

A „Zászlónk“ egyedüli kath. irányú ifjúsági lapunk rendkívül érdekes új számmal kezdte meg immáron negyedik évfolyamát. A szeptemberi szám, mint a Zászlónk minden száma ismert kedvességével az olvasót egy pillanat alatt meghódítja. Érdekesítő cikkek, gyönyörű illusztrációk egész armádiája vonul fel benne. Az első lapon dr. Prohászka Ottokár tüzes szavakkal szól az ifjúsághoz. Utánna Ozoray István Induló c. költeménye jelöli ki költői hangon az irányt. „A poklok tetején” cím alatt a Zászlónknak szerkesztője világ körüli utjáról beszél rendkívül érdekes élményeket. Ilyen cikk a „Hétezer kilométer vasuton” dr. Sebők tollából. „Hol vagyunk” tengerészeti titkok fedez fel (írta K. István a Slavonia kivándorló hajó hadnagya). Morgan kapitány kalandjai. (Sienkiewiczől) Vege van az orosz-japán háborúnak. A sajtó titkai (Vörösváry Ernőtől). A mi bolondunk (Kincs Istvántól). Az én naplóm. Az 52-ik német kath. nagygyűlés (Huszár Károlytól) mind páratlan érdekességű cikkei a szeptemberi Zászlónknak. A világ a legolcsóbb lapja egy egész évre csak 2 koronába kerül. Felévre előfizetési ára 1 korona. Megrendelhető Budapesten a Zászlónk kiadóhivatalában VII. Damjanich-utca 50 sz. Mutatványszámot bárkinek szívesen küld a Zászlónk kiadóhivatala.

A papradnói fogyasztási szövetkezetnél a múlt héten végezte Fekete Lajos közp. ellenőr a leltározást, mely szerint 23831.10 kor. értékű árukeszletet talált. A felévi forgalom kitesz 62472.47 koronát. Az alaptőke: 21235 k. A tartalékalap 2300.28 kor. A szövetkezeti házalap: 2807 kor. A tagok száma 621. A szövetkezet tehát erős léptekkel halad előre és nem bukik meg, mint a karórvendő zsidók jóslgatják. Így az egyik kalapemelve, egre mutatva azt merte állítani, hogy „ha az Úristen az égből fogja kiáltani, hogy Papradnón fogyasztási szövetkezet fenállhat, akkor sem hiszem el” Elnök: Mendl Ignác plebános.

Szarvasmarha díjazás Póstyénben és Ürményben A Nyitrai Gazdasági Egyesület a szorgalom és igyekezet jutalmazása, valamint a szarvasmarha állomány minőségének javítása céljából 1905. évi szept. hó 25-én Póstyénben és 27-én Ürményben szarvasmarha díjazást rendez, mely díjazásokon a berni-simenthali jellegű tehének és üszők fognak díjaztatni. Póstyénben tehénekre 11 díjban 270 kor., üszőkre 10 díjban 230 kor., összesen 21 díjban 500 kor. Ürményben tehénekre 11 díjban 330 kor., üszőkre 9 díjban 275 kor., összesen 605 korona osztatik szét. E díjakra pályázhatnak a póstyéni járásban, illetőleg Ürmény és vidékén lakó kistenyésztők (lelkészek, jegyzők, tanítók, földművesek stb) olyan berni-simenthali jellegű szarvasmarhakkal, melyek legalább egy év óta a tulajdonukat képezik, mely körülmény az illetékes közsegi előjáróság által igazolandó. Nagyobb tenyésztők által kiállított állatok díszoklevéllel jutalmaztatnak. Ürmény díjazással kapcsolatosan a Gazdasági Egyesület Gróf Hunyady László uradalmanak megtekintésére tanulmányi kirándulást szervez: a kiránduló gazdák megtekintik: 1.) a n.-volgyi gazdaság berni tehenészetét, 2.) a Pörös pusztán a tehévér és felvérmenest, 3.) M.-Keszin a gazdasági menest, a tehénészetet, a tejfeldolgozó és más gazdasági műhelyeket.

CSARNOK

Dubrovszky.

— Puskin után oroszból. —
(Rajz egy orosz haramia életéből.)

Mindnyájan némán hallgatták Szavisná Anna elbeszélést, de különösen a leányok. Többen közülök bizonyos vonzalmat éreztek Dubrovszky iránt, kiben valami regényhóst láttak, főképen a hevesvérű ábrándozó Trojekurov Mária, aki amugy is teltve volt Radcliffnek titokszerű borzalmaival.

— És te azt hiszed, Anna Szavisná, hogy nálad maga Dubrovszky volt? — kérde a házi úr. — Nagyon tévedsz. Én nem tudom, ki volt a vendéged, de annyi bizonyos, hogy nem a Dubrovszky.

— Hogyan, batyuska, nem Dubrovszky? Hát ki más merészel kiállni az országuttra, hogy megállítsa és megmotozza az utasokat, ha csak nem ő?

— Azt én nem tudom, de annyi szent, hogy nem Dubrovszky volt. Én emlékszem rá, mint kis gyermekre; nem tudom azóta megfeketedett-e a haja, de a kis fiúnak akkor göndör szőke haja volt; azonkívül Dubrovszky legfőlegb őt évvel idősebb az én Masamnál, s így nem lehet harmincöt éves, hanem ugy huszonhárom körül.

— Teljesen igaz van, kegyelmes uram — szól most közbe a kerületi főnök. — Zsebemben van a személyleírása, abban határozottan az áll, hogy ő 24 éves.

— Igazán? — kérde Petrovics. Hát olvassd el, hadd halljuk. Jó lesz ismerni a személy leírását, talán szemünk elé kerül, s akkor el nem menekül.

A főnök kihuzott a zsebéből egy meglehetősen piszkos papírlapot, szétbontotta és éneklő hangon nagy fontoskodva olvasá:

„Dubrovszky személyleírása, összeálltva volt cselédjeinek vallomása alapján: 24 éves, közép-termetű, arca tiszta, szakállát borotválja, szeme barna, haja szőke, orra szabályos. Különös ismertető jele nincsen”.

— No, csak ennyi? — kérde Trojekurov.

— Csak ennyi, monda a főnök, mialatt összehajította a papírost.

— Tisztelem a kerületi főnököt! Az már aztán személyleírás. Ennek segélyével nem lesz nehez elfogni Dubrovszkyt. Hát ki nem közép-termetű, kinek nincsen szőke haja, egyenes orra, meg barna szeme. Fogadok, hogy ennek nyomán három óra hosszat is beszélhetsz Dubrovszkyval, s nem fogod tudni, hogy kivel hozott össze az Isten. Okos hatóságú fejek vagytok, azt már meg kell adni.

A főnök szerényen visszatette zsebébe a papírost és hallgatva nyult a káposztával körített lúdpesenyé után. Ez alatt a szögök egynehány-szor körüljárták az urakat, megtöltvén mindegyiknek a poharát. Nagy puffogással kinyitották a kaukázusi bors palackokat, melyet pezsgő néven ittak; az arckó kipirultak, a társalgás minél zajosabb, élénkebb lett, annál kevésbé volt összefüggő.

— Hiába — monda Petrovics — már olyan kerületi főnököt nem kapunk, mint a milyen a boldogult Tarasz Alexejevics volt. Az nem volt tökfő, vagy málé. Nagy kár, hogy elégett a fickó. Az előtt el nem menekült volna egyetlen egy ember sem a bandából. Ő elfogta volna valamennyit, még magát Dubrovszkyt is. Tarasz Alexejevics pénzt ugyan elfogadott volna tőle, de őt magát sem ereszté el. Ez volt a szokása az Istenben boldogultnak. Nem marad egyéb hátra, mint hogy én nézzek a rablók után az én embereimmel. Felfegyverezek az első alkalomra vagy husz embert, kik majd megtisztítják az erdőt a zsványoktól. Ezek az emberek nem ijednek meg, mindegyik egyedül jár medvét lesni, tehát a haramiák előtt sem fognak kereket oldani.

— Hogy van a medvéje, batyuska Petrovics — kérde Pafnutics, kinek e szavaknál eszébe ju-

tott lompos ismerőse, és a néhány tréfa, melynek ő is áldozata lett.

— Miska (ez volt a medve becéző neve) elpusztult — válaszolt Petrovics — hősi halált halt ellenséggel szemben. Ott van a győző — mondá, miközben a francia nevelőre mutatott. — A tanító megboszulta magát a te... tiszteséggel legyen mondva... emlékszel még?

— Hogyne emlékezném, — válaszolt Pafnutics, mialatt a füle tövét vakarta; — nagyon is emlékszem rá. Tehát Miska kimult; kár a Miskáért, bizony Isten kár! Pompás egy mackó volt, és milyen okos! Ilyen medvét nem találsz egyhamar. És mért ölte meg a muszjé?

Petrovics nagy gyönyörűséggel beszélte el a francia tanító hőstettét, mert meg volt az a gyöngéje, hogy mindennel dicsekedett, ami vele némileg összefüggésben állt. A vendégek figyelmesen hallgatták Miska kimulását, és bámulva néztek Deforgera, ki nem sejtve, hogy az ő hőstettéről van szó, nyugodtan ült a helyén és éppen erkölcsi oktatásokat adott vad növendékének, Szasának.

Az ebéd egész három óráig húzódott el, aztán vége lett. A házi úr letette az asztalkendőt, mindnyájan felkeltek és átmentek a szalonba kávéra, vagy kártyázni, hol aztán tovább folytatódott a tivornya, melyet oly fényesen kezdetek meg az étteremben.

X. FEJEZET.

Hét óra felé néhány vendég már haza akart menni, de a házi úr, jó kedvre lévén hangolva a puncstól, megparancsolta, hogy csukják be a kaput, és kijelentette, hogy másnap reggelig senkit sem ereszt ki az udvarból. Majd szólni kezdett a zene, a nagy terem kinyílt és elkezdődött a tánc. A háziúr bizalmasabb embereivel egy sarokban ült, s egyik poharat a másik után ürítve gyönyörködött a fiatalság jókedvében. Az idősebb hölgyek kártyáztak; fiatal emberekből pedig, — mint mindenütt, ahol valami ulánus dandár nincsen garnizonban, — itt is kevesebb volt, épp azért, minden táncraképes embert mozgósítottak. A nevelő mindnyájuk között kitűnt, a hölgyek mind őt választották és azt mondták, hogy pompásan járja a keringőt. Néhányszor Trojekurov Máriaival is keringett, s ekkor a fiatal leányok gúnyosan pislauntottak utánuk. Végre ugy éjfél felé, a fáradt házi úr véget vetett a táncnak, megparancsolta, hogy hordják fel a vacsorát, és elment aludni.

Petrovics távoztával a társaság szabadabb és élénkebb lett; a gavallérok bátorságot vettek maguknak, hogy a hölgyek mellé üljenek, a leányok nevetgéltek és sugdostak a szomszédjaikkal; a nők hangosan társalogtak az asztalon keresztül; a férfiak ittak, veszekedtek, vagy kacagtak: egy szóval a vacsora igen zajos volt és sok kellemes emléket hagyott maga után.

Csak egy ember volt, aki nem vette ki részét a közös vigalomból: Anton Pafnutics, ez komoran és hallgatag ült a helyén; szórakozottan evett és módfelett nyugtalannak látszott. A rablótörténetek felizgatták fantáziáját. Meggyőződünk róla csakhamar, hogy nagyon is volt oka félni tőlük.

Pafnutics Antal nem hazudott és nem vétkezett akkor, midőn Istent hivta tanubizonysággal, hogy a piros ládika üres. A piros szekrényke csakugyan üres volt, mert a benne őrzött bankók egy bórzacskóba vándoroltak, melyet mellén viselt az inge alatt. Csak ilyen elővigyázattal bírta megnyugtatni mindenki iránt táplált bizalmatlanságát és örökös félelmet. Minthogy idegen házban volt kénytelen meghalni, félt, hogy valami félreeső szobát jelölnek ki számára, hova könnyen tolvajok férköznek: szemével egy megbízható szobátársat keresett, és végre kiválasztotta a francia nevelőt. Ennek külseje erőt és bátorságot árult el, melyet a medvével való találkozáskor tanúsított, melyre a szegény Pafnutics Antal csak remegve tudott visszaemlékezni. Midőn felkeltek az

asztaltól, Pafnutics a fiatal francia körül ólalkodott, köhögve, torkát köszörülve; végre megszólította következőképp:

— Hm, hm, nem lehetne-e nekem, muszjé, az ön szobájában aludnom, mivel láthatja, hogy...
Que désire monsieur? (Mit kíván uram) — kérde Deforge, miközben tiszteletteljesen meghajta magát.

— Ah, az ördögbe! Te muszjé még nem tanultál meg oroszul? Zse vé muá vu kusé, értetted? — mondá tört francia nyelven.

Monsieur vous n'avez qu'à ordonner (Amint parancsolja uram) — válaszolt Deforge.

Pafnutics módfelett meg volt elégedve francia tudományával s összeszedőzködött, hogy aludni megy. A vendégek felkeltek, csendes nyugodalmat kívánván egymásnak, elszéledtek kiki a saját szobájába; Pafnutics pedig a nevelővel távozott a melléképületbe.

Az éj sötét volt; Deforge lámpással megvilágította az utat; Anton Pafnutics nyugodtan utána ment, mialatt melléhez szorongatta a titkos bőrszacskót mintegy meggyőződést szerzendő, hogy a pénze még megvan.

Midőn szobájukba érkeztek, a tanító gyertyát gyújtott, s mindketten vetkőzni kezdtek. Az alatt Pafnutics Antal végigjárt a szobában, vizsgálta a zárat, meg az ablakokat, s elégedetlenül esőváltta a fejét a vigasztalan eredmény felett. Az ajtó csak egy kilincsel volt elcsukható, az ablakokon nem volt rácsozat. Szeretett volna panaszkodni Deforge-nak, de francia nyelvi ismerete nagyon hiányos volt ilyen bonyolódott nyilatkozatra. A nevelő nem értette meg s így Pafnutics Antal kénytelen volt abbahagyni panaszát. Ágyaik egymással szemben állottak; mindketten lefeküdtek s a nevelő elfújta a gyertyát.

— Pürkuá vu-fújje, pürkuá vu-fújje? — kiáltott Pafnutics, miközben zavarában a *fujni* igét franciául ragozta. — Én nem bírok „dormir“ sötétben.

Deforge nem értette meg szavait és jó éjszákát kívánt neki.

— Átkozott baszurmán (baszurmán = minden külföldinek gunyveve), mormogott Pafnutics, miközben takarójába burkolózott. — El kellett oltania a gyertyát! Hiszen rá nézve annál rosszabb, mert én nem tudok aludni sötétben. — Muszjé, muszjé — kiáltott újra — zse vé avek vu parlé.

De a nevelő nem válaszolt, hanem csakhamar horkolni kezdett.

— Már horkol, bestye franciája — gondola magában Anton Pafnutics — s nekem eszembe sem jut az álom. Mily hamar történhetik, hogy rablók jönnek be a nyitott ajtón, vagy bemásznak a rácsonküli ablakon, és ezt a sihedert még ágyuszóval sem lehetne felébreszteni. Muszjé, muszjé! Az ördög bujjon beléd!

Pafnutics Antal elhallgatott. A fáradság, meg a borgóz végre legyőzte felelmet; szundikálni kezdett s végre mély álom vett erőt rajta.

Ébredése azonban rettenetes vala. Még félig aludt, midőn észrevette, hogy valaki gyöngén ráncigálja inggallerját. Pafnutics felnyitá szemeit s az ószi hajnal homályos pítymallatánál maga előtt látta Deforge-ot. A francia egyik kezében pisztolyt tartott, a másikkal pedig oldozgatta szobatársának nyakáról a dédelgetett zsacskót. Pafnutics Antal csaknem kővé vált: Keszke sze muszjé, keszke sze? (Mi az uram, mi az?) — kérde. — Hallgass, csend! — mondá a nevelő a legtisztább orosz nyelven; — hallgass, mert mindjárt véged van, én — — Dubrovsky vagyok.

(Folyt. köv.)

Telefon.

Gáli J. Zsolna. Köszönjük a csoport fényképét. Csak a szélső figurát nem tudjuk biztosan megállapítani. Némelyek azt állítják, hogy az Tamás, mások tagadják. Magam is — Tamás vagyok benne.

S. E. urnak. Az illető szöveg beiktatási díja 1 kor, 20 fill.

Bleuer Ödön

okleveles mérnök, építési vállalkozó.
Irodája: Trencsén, Fötér, Brix-ház.

Elvállal **középületek, lakóházak, gazdasági épületek tervezését és építését; alagcsövezéseket, tagosításokat, birtokrendezéseket; vasut-, hid-, víz- és magasépítmények körébe vágó munkálatokat.**

Szolid és pontos kiszolgálás!

GOMBÁRIK ISTVÁN

uri és női fodrász
Nyitrán, Tóth Vilmos utca 15.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő s higiénikusan berendezett

diszes uri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű e szakmába vágó **uri és női hajmunkát, ugymint hájbetétet, frizeteket, frufukat, egész és fél parókákat, hajfonatokat minden színben; továbbá női fésülést a legújabb divat szerint, haj- és szakáll-festést, ugyszintén tyukszemvágást** jutányos áron eszközöl.

Vesz vágott és kifésült hajjat. Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Kihullt hajból fonatok és egyéb hajmunkák a legolcsóbban készíttetnek.

Vidéki megrendelések pontosan a beküldött hajminta szerint lelkiismeretesen utánvét mellett eszközöltetnek. 4-10

Szolid és pontos kiszolgálás!

Az 1898-iki ezredéves, az 1897-iki hamburgi és az 1900. párisi világkiállításon kitüntetve.

Legfinomabb hegyi ojtvány-

Csemege-Szőlőt,

francia fajokban, édes és zamatos

5 kilós kosarakban

gondosan csomagolva minden posta-allomásra mérsékelt áron szállítok, valamint

üres szőlőkosarak

3-5 is nálam beszerezhetők.

PÉCS EDE

szőlőbirtokos és fűszerkeresk. Nyitrán.

Alapított 1869-ben.

Nyitrai Népbank

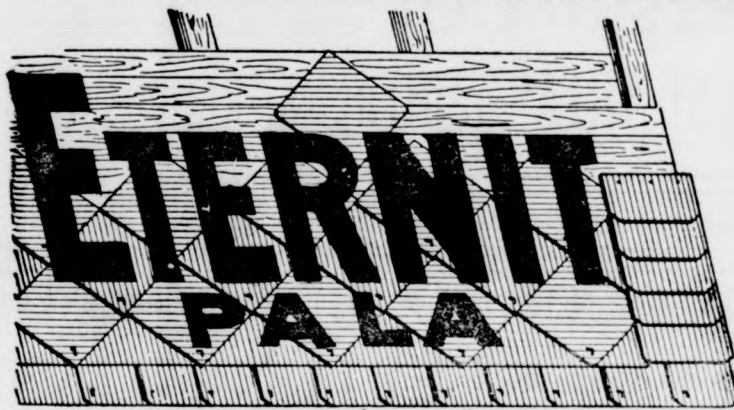
mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat, betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad arany- és ezüstneműekre, sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

Az igazgatóság.

Székháza Városháztér 3. sz.

A JELENKOR LEGJOBB TETOFEDESI ANYAGA

MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:

ETERNIT MŰVEK HATSCHÉK LAJOS
BUDAPEST VI. ANDRÁSSY-ÚT 33.

Eladási hely: Singer Vilmos és fia cég Privigyéjársi képviselőnél.

Eladási hely: Singer Vilmos és fia cég Privigyéjársi képviselőnél.

Kitünő

minőségű

„Togo“

száj- és fogviz a fogak ápolására, jobbat nem ajánlhatunk.

Egyszeri próba meggyőz mindenkit. Használati utasítás mellékelve.

Kapható: **EINCZINGER JÓZSEF** fűszerkereskedésében, Nyitrán.

Tömörfából készített csinosan festett hintaló — ára bérmentes küldéssel **6 korona.**

Bükkfából készült erős gyermekocsi, melybe egy gyermek beleülhet, küllős, vasalt kerekkel és létrákkal. — Ára bérmentes küldéssel **6 korona.**

Kapható: Gyermek játék-tanműhely, Fenyves-Czvojnica, u. p. Német-Próna.

M. kir. nyitrai 14. honvéd gyalogezred.

2822/kb. szám.

Hirdetmény.

A nyitrai állomáson elhelyezett honvédsapatok részére 1906. évi január hó 1-től, 1906. évi december hó 31-ig terjedő egy évre szükséges kenyér és zab biztosítása iránt ajánlati versenytárgyalás folyó évi október hó 2-án délelőtt 10 órakor a m. kir. nyitrai 14. honvéd gyalogezred kezelőtiszt íroda helyiségében (József főherceg laktanya) fog megtartatni, hol is a m. kir. pozsonyi IV. honvéd kerületi parancsnokság által ez ügyben kiadott „Szállítási feltételek füzeté” és hirdetmény naponta délelőtt 9—12-ig betekintheők.

Nyitra, 1905. szeptember hó 17-én.

Ezredparancsnokság.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kaintot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23—24%
kénsavas káli tartalommal, *** **

Stassfurti káitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74—76%
kénsavas káli tartalommal, *** **

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra) továbbá

mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

Rézgálicot (98—99%) elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállít a

„**HUNGÁRIA**” mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

Huszár István könyvnyomdája Nyitra.

INGYEN ÉS BÉRMENTVE ADOK

bárkinek teljes felvilágosítást arról, hogyan szeresheti be legelőnyösebben ruhakészletét és pedig: **A ki szivén viseli a hazai ipar támogatását. A ki 40%-al olcsóbban akar öltözködni. A ki mégis finoman és úri módon akar járni,**

az saját érdekében eszeleksi, ha mentül előbb látogatja meg

Guttman Sámuel nagy árúházát,

hol ép most érkeztek meg óriási választékban remek kivitelű bel- és külföldi szövetekből készült **férfi-, fiu- és gyermek-ruhák**

angol divatú **Palmerston** szövetből, téli kabát dublé kelmékből, ulster és raglán férfi- és fiu-kabátok, utazó és városi bundák, rövid szabású mikádó szövetű és szörme belésű kabátok, valódi dániai bőrből készült kabátok és lábzsákok, díszmagyar, kocsis öltönyök és bekecskabátok, a legjobb szövetből készült fiu- és gyermek-iskolaruhák, melyek tartósságáért felelek.

Együttal bátorodom a **PAPSÁG** becses figyelmét felhívni a nálam mindig raktáron levő hosszú finom fekete **téli és őszi kabátokra és Ferencz József öltönyökre** a legfinomabb minőségűből. — **Minden felsorolt árú a legjutányosabb áron kapható. — Szigorúan szabott árak minden darabon láthatók. Sem túlfizetés, sem alku nálam nem létezik.**

Kérem szerezzon erről mielőbb meggyőződést és látogasson meg.

Szívesen mutatom meg ruháimat minden kényszervétel nélkül.

Guttman Sámuel kész férfi-, fiu- és gyermekruha kereskedő Nyitra, Tóth Vilmos utca 10. szám alatt.

Raktáramat hazai, (brassói, gácsi, zsolnai), angol és más külföldi legjobb minőségű és legújabb mintájú szövetekkel a küszöbön álló **őszi és téli** idényre oly mértékben látam el, hogy a legmesszebb menő igényeket is minden irányban kifogom elégíteni. 4-20